

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የውስጥ ገቢ አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 229/2013

Internal Revenue Management of Higher Education
Institutions (Directive No. 229/2013)

የገንዘብ ሚኒስቴር
Ministry of Finance

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወስጥ ገቢ አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 229/2013

በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ገቢ የማምጣት፣ የመጠቀምና የመከተዳደር ሥርዓት ወጥ፣ ግልጽና ተጠያቂነት ያለው እንዲሆንና ይህንንም የሚረዳ የፋይናንስ ስርዓት መዘርጋት በማስፈለጉ፣

ሀገራችን ያላትን ወሰን የፋይናንስ ሀብት ወጠታማ እና ቀልጣፋ በሆነ መልኩ መጠቀም አስፈላጊነት ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተምሃሌት ሆኖ እንዲወጡ የሚደርግ አስራ ስራ ላይ ማዋል በማስፈለጉ፣

ይህ የመንግሥት ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወስጥ ገቢ አስተዳደር መመሪያ ወጥቷል፡፡

1. አወጪው ባለስልጣን

የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 648/2001 አንቀጽ 75 በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ይህንን መመሪያ አወጥቷል፡፡

2. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ "የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወስጥ ገቢ አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 229/2013" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

3. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የማይሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ወስጥ ጥቅም ላይ የዋሉ ቃላትና ሐረጎች በከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 650/2001 እና በፌዴራል መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 648/2001 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡ ከዚህ በተጨማሪ በዚህ መመሪያ ወስጥ፡ -

1. "ከፍተኛ ትምህርት ተቋም" ማለት የመንግሥት ከፍተኛ ትምህርት ተቋም ነው፡፡
2. "የወስጥ ገቢ" ማለት ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተልእኮአቸውን በማካካት ሂደት ከማይከናወናቸው ተጓዳኝ የሆኑ የሥራ እንቅስቃሴዎች የሚከሰቡት የዕቃ ወይም የአገልግሎት ክፍያ ነው፡፡
3. "መደበኛ ያልሆነ ተግባር" ማለት በመደበኛ ሁኔታ ከሚከናወን የመሆኑ ማስተማር ተግባር፣ የማህበረሰብና የምክር አገልግሎት፣ የጥናት እና ምርምር ሥራ ወጪ የሆነ በከፍተኛ የትምህርት ተቋም የሚከናወን ተጓዳኝ የሆነ የሥራ እንቅስቃሴ ነው፡፡

4. የወስጥ ገቢ ምንጮች

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወስጥ ገቢ የሚከተሉትን ይጨምራል፡

- ከሚሉ ትምህርት ፣ ርቀት ትምህርት፣ ከረምት ትምህርትና እና መደበኛ ያልሆኑ ተመራማሪዎች ከሚከተሉት የሚገኝ ክፍያ፤
- አጭጭ ስልጠናዎች /የመኖርና የክህሎት ሰርተፊኬት የሚሰጡ ሥልጠናዎች/ ከመከፈት የሚከበሩበት ክፍያ፤
- መግቢያዊ ወይም መግቢያዊ ላልሆኑ ተቋማት በወል ከሚፈጸሙ ጥናት የሚገኝ የአገልግሎት ክፍያ፤
- ለአካባቢው ማህበረሰብ ከሚከተሉት የጠፍ አገልግሎት ክፍያ /ሕክምና፣ መድኃኒት ሽያጭ ላቦራቶሪ ወዘተ.../
- መግቢያዊ ወይም መግቢያዊ ላልሆኑ ተቋማት ከሚከተሉት የማህበረ አገልግሎት ክፍያ፤
- መግቢያዊ ወይም መግቢያዊ ያልሆኑ ተቋማት ሠራተኞች ለመላየት በወክልና ከሚከተሉት ፈተናና ተጓዳኝ አገልግሎቶች የሚገኝ ክፍያ፤
- ለኮንትራክተሮችና ሌሎች ተቋማት ከሚከተሉት የአፈር፣ ብረትና ሌሎች ግብዓቶችን ጥራት ለማረጋገጥ ከሚፈጸሙ ምርመራ ክፍያ፤
- ለዩኒቨርሲቲ ማህበረሰብ /ሠራተኛ እና ተመራማሪ/ ግልጋሎት የተቋቋመ መዝናኛዎች /ካፌቴሪያ፣ ስፖርት ማዘወተሪያዎች፣ ሬስቶራንቶች፣ ወዘተ የሚገኝ ገቢ፤
- ለዩኒቨርሲቲ ማህበረሰብ ከተቋቋሙት ትምህርት ቤቶች (ኮሚቴ ት/ቤት) የሚገኝ ገቢ፤
- ለዩኒቨርሲቲ ማህበረሰብ ግልጋሎት ከተቋቋሙት መደብሮችና መጻህፍት መሸጫ ማከላት የሚገኝ ገቢ፤
- በዋናነት የተቋማትን አካዳሚያዊ እና የምርምር ሥራዎችን ለማዘጋጀት የተቋቋመ ማዘመን ቤት ከወጭ ተጠቃሚዎች የሚገኝ የአገልግሎት ክፍያ፤
- ከመሥሪያ ማከተሚያ፣ ምርምር፣ ማህበረሰብ አገልግሎት ወይም ተቋም አስተዳደር ጋር ተዛማጅ ከሆኑ ሕጋዊ እንቅስቃሴዎች የሚገኝ ገቢ ያጠቃልላል፡

5. የወስጥ ገቢ አስተዳደር

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወስጥ ገቢ በሚከተለው አኳኋን ጥቅም ላይ ይውላል፡

1. በበጀት ዓመቱ ቀጣይነት ከሌላቸው እንቅስቃሴዎች የተገኙ ገቢዎች

የአንድ ጊዜ ወይም ደራሽ ከሆኑና ሊታቀዱ ከሚችሉ ሥራዎች ከሚገኝ የወስጥ ገቢ ወስጥ የእነዚህን ሥራዎች መጡ ወጪ ሸፍኖ የሚገኝ ተራፊ ገንዘብ በከፍተኛ ትምህርት ተቋሙ ፕሬዚዳንት ስፈቀድ መደበኛ ላልሆኑ ተግባራት ለወል ይችላል፡

2. በበጀት ዓመቱ ቀጣይ ከሆኑ እንቅስቃሴዎች የተገኙ ገቢዎች አጠቃቀም

ከዓመት ወደ ዓመት ቀጣይ ከሆኑና ሊታቀዱ ከሚችሉ ሥራዎች የሚገኘው የወሰን ገቢ፡ -

ሀ/ የወሰን ገቢ መጠን እንዲሁም ገቢውን ለመምገፍ የሚጠቀሙ ወጪ በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ቦርድ ይወሰናል፡፡

ለ/ በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል “ሀ” ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የተገኘው የገቢ መጠን የገቢ ማህገኛ ሥራዎችን ሙሉ ወጪ ሸፍኖ ተራፊው ገንዘብ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ከአመታዊ የበጀት ጥያቄ ጋር አቅርበው የወሰን ገቢው በመግለጻት ሲታወጅ ለፕሮግራሞች ማስፈጸሚያ ይወላል፡፡

ሐ/ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተስማሚ የስራ አካባቢን ለመፍጠርና ተልዕኮአቸውን ለማሳካት ካቋቋሟቸው እንደ መዘናኛ ማከላት፣ የተመራጩትና ሠራተኞች መዘናኛ ከበባት፣ ጂም፣ ሪስቶራንት፣ የኮሙኒኬሽን ት/ቤቶች፣ የመጻህፍት ማከላት፣ የማዘመን ቤቶች፣ ለከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ማህበረሰብ ብቻ አገልግሎት የሚሰጡ መደብሮች እና ተመሳሳይ ተቋማት የሚገኘው ተራፊ ገንዘብ የከፍተኛ ትምህርት ተቋሙ የሥራ አመራር ቦርድ በሚጸደቀው መሰረት ለተቋማት አገልግሎት መስጫ ማስፋፊያና ማዘጋጀት እንዲሁም ለሌሎች የሥራ አመራር ቦርድ ለሚጠበቁት ተግባራት ማስፈጸሚያ ይወላል፡፡

3. የፋይናንስ አስተዳደር

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወሰን ገቢን ጥቅም ላይ ማዋል የሚችሉት ፀንተው የሚሠራባቸውን ሕገጥና መመሪያዎች መሠረት በማድረግ ይሆናል፡፡

4. የወሰን ገቢን መጠቀም የሚቻልባቸው ሁኔታዎች

ሀ/ በመግለጻት ወሳኔ የተሰጠባቸው እንደየተመራጩትና የህመማት የምግብ በጀት ተመን ለመሰላለት ወጪዎች ከወሰን ገቢ ከተመን በላይ መጠቀም አይቻልም፡፡

ለ/ የወሰን ገቢን በመጠቀም ከአገር ወስጥም ሆነ ከወጭ አገር ተሽከርካሪ መግዛት አይቻልም፡፡

6. የደረሰኝ አጠቃቀም

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት በዚህ መመሪያ ተራ ቁጥር 5 (1) እና (2) የተዘረዘሩ የወሰን ገቢዎችን መስብሰብ የሚችሉት የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በሚሰጥ መመሪያ እንዲያሳትሙ በሚቀድላቸው ገቢ መስብሰቢያ ደረሰኞች ብቻ ነው፡፡

7. የባንክ ሂሳብ

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ለወስጥ ገቢ መስበሰቢያ በሚቅድላቸው የባንክ ሂሳብ ብቻ መጠቀም አለባቸው፡፡

8. የሂሳብ አያያዝና አዲት

1. ለወስጥ ገቢ ራሱን የቻለ የሂሳብ መዝገብ መቋቋምና እያንዳንዱ የሂሳብ እንቅስቃሴ በመግለጻት ሂሳብ መደብ ተለይቶ መመዝገብ ይኖርበታል፡፡
2. የወስጥ ገቢ ሂሳብ በአመቱ መጨረሻ ተዘግቶ በወጭ አዲተር መመርመር አለበት፡፡
3. የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የተመረመረ የአዲት ሪፖርት በደረሳቸው በአንድ ወር ጊዜ ወስጥ ሪፖርቱን ለገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር መቅረብ አለባቸው፡፡
4. የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የወስጥ አዲት በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 1 (ሐ) በተደነገገው መሰረት የወስጥ ገቢን አጠቃቀም በተመለከተ እንደ አንድ መደበኛ አሰራር በየጊዜው አዲት ማረጋገጥና አፈጻጸሙን ለተቋማት የበላይ ኃላፊ በየሩብ ዓመቱ ሪፖርት ማረጋገጥ አለበት፡፡

9. የወስጥ ቁጥጥር ሥርዓት

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የበላይ ሀላፊዎች የወስጥ ገቢ አስተዳደርን በተመለከተ ተገቢ የሆነ የወስጥ ቁጥጥር ስርዓት የመዘርጋትና ተግባራዊነቱን የመከታተል ኃላፊነት አለባቸው፡፡

10. ተፈጻሚ ያለመሆን

የዚህ መመሪያ ደንጋጌዎች በአዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 66 እና 67 መሰረት ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ከመጽደቁቸው ኢንተርፕራይዞች በመሆኑ ገቢ አጠቃቀም ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም፡፡

11. መመሪያው የሚፈጸምበት ጊዜ

ይህ መመሪያ ከሐምሌ 01 ቀን 2006 ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ሐምሌ 01 ቀን 2006 ዓ.ም

ሰፍያን አህመድ

**የገንዘብና የኢኮኖሚ ልማት
ሚኒስቴር**